

29 ינואר 2024

י"ט שבט תשפ"ד

גזר דין משמעתי בעניינה של [...] – ת.ז. [...]

שופטים: פרופ"א יהודה פינצ'ובר (אב בית הדין), פרופ"ח עוז גזית, גב' לוטם ערבה.

יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.

תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד, יועץ משפטי עו"ד שחר הופמן.

נקבלת: גב' [...] מיוצגת ע"י עו"ד עדי מנסור ועו"ד לובנה תומא.

משקיפים: יונתן קויפמן, חבר ועד מנהל באגודת הסטודנטים; [...].

1. בתאריך 19.12.2023 ניתנה הכרעת הדין בעניינה של הסטודנטית [...], ת.ז. [...]. (להלן: "הסטודנטית"), בה הורשעה פה אחד בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.5 ו-4.19 לתקנון משמעת סטודנטים של הטכניון (התנהגות שאינה הולמת סטודנטית ופגיעה בכבוד הטכניון).
2. המעשים בגינם הורשעה הסטודנטית הם פרסומים בחשבון האינסטגרם שלה:
 - א. בתאריך 8.10.2023 (יום למחרת הטבח הנורא שבוצע ע"י ארגון הטרור חמאס ובעקבותיו פרצה מלחמת "חרבות ברזל") פרסמה סרטון של מספר שניות, אשר **צולם בדירתה במעונות הסטודנטים**. בסרטון רואים [...] ולאחר מכן את הנוף של מפרץ חיפה הנשקף מחלון דירתה. לסרטון נלווה הכיתוב (בערבית) "בקרוב נאכל את [...]", בצירוף דגל פלסטין, וציון המיקום "חיפה-פלסטין".
 - ב. בתאריך 9.10.2023 שיתפה סרטון של דובר הזרוע הצבאית של ארגון הטרור חמאס (אבו עוביידה), בו הוא קורא להשמדת הפרויקט הציוני, ואומר בין היתר: "משעה זו ואילך אנו מודיעים כי כל התקפה על בני עמנו הבטוחים בבתיהם ללא אזהרה מוקדמת תיענה, לצערנו, בהוצאה להורג של אחד מבני הערובה האזרחיים של אויבנו, ואנו נשדר זאת באודיו ובווידיאו".
3. בתאריך 11.1.2024 נשמעו הטענות לעונש בנוכחות הצדדים.

התביעה:

4. התביעה ביקשה להרחיק את הסטודנטית לצמיתות מלימודים בטכניון ומתחום הטכניון (לפי סעיפים 12.8 ו-12.9 לתקנון). בנוסף ביקשה התביעה לפרסם את הכרעת הדין ואת גזר הדין עם שמה המלא של הסטודנטית (סעיף 11.17 לתקנון), היות והסטודנטית ממילא התראיינה בכלי תקשורת רבים, בנושא הקובלנה, מבלי להסתיר את זהותה.
5. התביעה ציטטה דברים שנשא נשיא הטכניון, פרופ' אורי סיוון, בפני סטודנטים.ות בשנת 2021, סמוך לאחר אירועי "שומר חומות":

"...אני רוצה להתמקד כאן דווקא בתפקידו האחר של הטכניון כגורם ממתן המרפא את שסעי החברה, מאז הקמתו חרט הטכניון על דגלו את השוויון, המתיבות והסובלנות. במשך כמאה שנה הקפיד על זהות א-פוליטית והעניק לסטודנטיות ולסטודנטים הזדמנות לחיות וללמוד באווירה של סובלנות, שוויון וכבוד הדדי מתוך

**מחויבות חברתית. אנו מצפים מכם להיות מעין כרזל חברתית. המנהיגות
והאחריות האישית הן התשובה היעילה והחשובה ביותר לאתגרים ולקשיים שאירועי
הימים האחרונים חזרו והבליטו".**

6. התביעה טענה, כי הסטודנטית במעשיה, פגעה במרקם החיים המשותפים, במטרות הטכניון כפי שהציג אותן הנשיא, החלישה את המוסד, ופגעה בחבריה ובחברותיה לספסל הלימודים. לא יעלה על הדעת שסטודנטית שהזדהתה ותמכה בארגון הטרור חמאס, יום ויומיים לאחר הטבח הנורא, בשעתה הקשה של מדינת ישראל, תתהדר בתעודת הגמר של הטכניון, המכון הטכנולוגי לישראל. סטודנטית כזו לא צריכה לשבת באותה כיתה עם סטודנט פגוע גוף, פגוע נפש, סטודנט שמשפחתו או חברו נפגעו. אין לה מקום בטכניון, ובהשאלה אפשר לומר שמדובר בתפוח רקוב בתוך הקערה היפה של הטכניון.
7. התביעה הפנתה לפסקי הדין (שאוזכרו בהכרעת הדין) בעניין רמת הענישה לעובדי מדינה בעבירות של התבטאות, וטענה כי רף הענישה שביקשה הוא הרף ההולם והראוי בנסיבות דנן.

ההגנה:

8. ההגנה הציגה מספר החלטות/ פסקי דין משמעתיים של מספר מוסדות להשכלה גבוהה, העוסקים בפרסומים ברשתות חברתיות במהלך מלחמת "חרבות ברזל". למשל:
- א. החלטה מיום 6.11.2023 של המרכז האקדמי ויצו חיפה, שעניינה סטודנט/ית ששיתף פוסט המשווה בין הסכסוך הישראלי-פלסטיני לסכסוך הארמני-אזרבייג'ני, בו נטען בין היתר שישראל מבצעת טיהור אתני. הסטודנט/ית קיבל נזיפה חמורה והערת אזהרה.
- ב. החלטה מיום 20.11.2023 של "ועדת המשמעת המיוחדת לתקופת מלחמת חרבות ברזל" באוניברסיטה העברית, שעניינה סטודנטית ששיתפה ביום 7.10.2023 פרסום בו נכתב בערבית "באופן רשמי: היום הגדול בחיי דורנו לחלוטין". הסטודנטית זוכתה מחמת הספק.
- ג. החלטה מיום 12.12.2023 של המכללה האקדמית הדסה ירושלים, שעניינה סטודנט אשר פרסם תמונה בה מצולם גרפיטי עם דמותו של טרוריסט לצד כיתוב בערבית "אל תעזבו/ תניחו לרובה". הסטודנט קיבל אזהרה ועונש על תנאי של הרחקה לצמיתות בגין הרשעה חוזרת.
- ד. ההגנה תיארה החלטה נוספת של אוניברסיטת בן גוריון, שעניינה פרסום מיום 12.10.2023 (לטענת ההגנה ההחלטה הכתובה טרם נשלחה ולכן לא הוצגה). מדובר בסטודנטית ששיתפה סרטון המכחיש את הטבח ואת הפשעים מחרידים שביצע ארגון הטרור חמאס בתאריך 7.10.2023, כגון אונס נשים ועריפת ראשי תינוקות. הסטודנטית קיבלה 40 שעות עבודות שירות/ התנדבות.
- ביחס לפסקי דין אלה טענה **התביעה**, כי (א) פסק הדין המזכה אינו רלוונטי כלל לעניין טיעונים לעונש/ רף ענישה, שכן הסטודנטית זוכתה. (ב) שהמקרים שהוצגו שונים מענייננו, וייתכן שאילו היו קורים בטכניון לא היו מבשילים לכדי קובלנה משמעית, אלא מסתיימים בהליך חינוכי, בהתאם לקריטריונים שקבעה "ועדת זלצברג". (ג) שטווח הענישה המשמעית בין מוסדות הוא גדול, ואין מקום להתייחס לרף הענישה במוסדות אחרים, שהינו נמוך מאד ביחס לטכניון, גם כאשר מדובר בעבירות אקדמיות.
9. הסטודנטית נעצרה ע"י משטרת ישראל, ושחררה ללא הגשת כתב אישום. לטענת ההגנה, עפ"י המסגרת הנורמטיבית הנהוגה במדינה, הדרך הראויה לטפל בעבירות ביטוי והסתה אינה על ידי אכיפה מרובה וענישה

חמורה, אלא דווקא נקיטה בריסון רב ואף העדפה לשימוש בכלים חינוכיים.¹ הסיבות לכך הן חשש מאפקט מצנן, מניעת יצירת מדרון חלקלק, וחשש לאבחנה פסולה בין נאשמים על רקע תכני הביטויים שתוביל להפליה או אי אחידות בענישה.

ביחס לטענה של אפקט מצנן התביעה טענה כי מדובר בטענה פופוליסטית, שכן הטכניון לא הגביל ביטויים פוליטיים. סטודנטים.ות פרסמו פרסומים פוליטיים, גם בזמן מתוח זה, על רקע המלחמה, למשל ביקורות על פעילות צה"ל בעזה, והטכניון לא סבר שפרסומים אלה מצדיקים נקיטת אמצעי משמעת, או נקיטת פעולה כלשהי נגד אותם סטודנטים.

10. ההגנה טענה כי מדובר בהליך חסר תקדים בטכניון, שהינו מוסד חינוכי. חלק מרכזי מתפקידי המוסד הוא לייצר חברה דמוקרטית, סובלנית, שיש בה חילופי דעות וניסיון להגיע לחקר האמת באמצעות שיג ושיח, ויכוח ושכנוע, כיבוד האחר. האוניברסיטה מהווה חלק מרכזי בתהליך ההתבגרות של הסטודנטים, במהלך הלימודים הם בונים את עצמם, יכולים לטעות ואף לפגוע בסטודנטים אחרים, אבל המוסד צריך להכיל זאת ולתת להם אופציה להפיק לקחים ולהמשיך הלאה. על כן הרחקה של סטודנטים בגין התבטאויות, קל וחומר הרחקה לצמיתות, פוגעת בהליך החינוכי של שאר הסטודנטים ובקהילת המוסד, אשר צריכה להיות בנויה על סובלנות והכלה. לבית הדין יש תפקיד באיחוי השסעים. פגיעה ביכולת הסטודנטים להתבטא בחופשיות עלולה להוביל גם היא לפגיעה במרקם היחסים בין הסטודנטים, ולייצר אווירה של פחד וצנזורה, בייחוד כלפי סטודנטים ערבים. סנקציה קיצונית ומרחיקת לכת כגון השעיה לצמיתות, צריכה להישמר למקרים חריגים שבחריגים, שהמקרה דנן אינו נמנה עליהם. בענייננו, לא מדובר על ביטוי שיש בו קריאה לביצוע מעשים בלתי חוקיים, ועל כן ראוי שבית הדין המשמעתי של מוסד אקדמי יעדיף סנקציות בעלות אופי חינוכי, כגון נזיפה או התראה, אשר ישיגו את המטרה של ההליך החינוכי עליו אמון המוסד, ויקיימו קשר סיבתי בין העבירות, אופיין, אופי המוסד והעונש.

11. בנוסף טענה ההגנה, כי בהתאם לפסיקה, בקביעת מתחם הענישה הראוי בית הדין צריך לקחת בחשבון את כמות הפרסומים, תדירותם, ואת פוטנציאל התפוצה שלהם בתקופה בה פורסמו. במקרה דנן, מדובר על כמות מועטה של פרסומים.

12. מטעם ההגנה העידו שלושה עדי אופי:

א. מר מוחמד יונס, מדריך פסיכומטרי, מנהל סניף נצרת, הכיר את הסטודנטית בשנת 2018 בעת שהיתה תלמידה מצטיינת בקורס, ולאחר מכן כשעשתה קורס מדריכים ועבדה בחברה כמזכירה. עבדו יחד בפרויקט משותף בחברה (עד היום), ולאחר מכן עזרה למר יונס בהקמת סניף חדש, כך שהקשר ביניהם היה רציף לאורך מספר שנים ועד היום. מוכרת לו כמישהי שמשקיעה, תורמת, מתנדבת, אוהבת את כל התלמידים.

ב. גב' פאטמה ז'בוני, סטודנטית לשעבר בטכניון (הן תואר ראשון, והן תואר שני אותו סיימה השנה). היתה רכזת פרויקט "שוויון הזדמנויות" בטכניון (קידום סטודנטים.ות ערבים.ות) במשך שנתיים. הכירה את הסטודנטית במסגרת הפרויקט, כאשר הסטודנטית היתה חונכת חברתית של שישה סטודנטים, וגב' ז'בוני היתה אחראית עליה. לדברי גב' ז'בוני הסטודנטית היתה אחת החונכות המצטיינות, "נכס לפרויקט ונכס לסטודנטים", סייעה להם להשתלב אקדמית וחברתית, אחראית, יוזמת.

¹ ההגנה הפנתה למשל לדברי עו"ד טליה ששון, "מדיניות האכיפה של התביעה בעבירות הסתה והמרדה", בתוך "שלטון החוק בחברה מקוטבת, היבטים משפטיים, חברתיים ותרבותיים, דברי יום עיון" (1999, עורך איל ינון); ולמאמרו של שופט בית המשפט העליון בדימוס, אליקים רובינשטיין "על חופש הביטוי ועל מדיניות התביעה בעבירות של הסתה לאלימות", הפרקליט מד (1998).

- ג. מר [...], מורה בבית ספר ומנהל עמותה לחינוך. הכיר את הסטודנטית במסגרת עבודתה בעמותה כמורה עבור תלמידי תיכון, במשך שנה (2018). לדבריו, אישה אחראית, יודעת לפתור בעיות, להתמודד עם דילמות, לומדת מטעויות, מסורה מאד לעבודה, תלמידים מאד אהבו ללמוד אצלה.
13. ההגנה הגישה מכתב (מיום 10.1.2024) מטעם גב' רים אמארה, עדת אופי שלא הגיעה להעיד בדיון. גב' אמארה היא "ראש צוות קבוצת התעשייה בעמותת נשים ערביות בתחומי המדע וההנדסה". הכירה את הסטודנטית בין השנים 2018-2020 כאשר התנדבה בעמותה. התרשמה ממנה כמקצועית, רצינית, נעימה, מחויבת ומאמינה במטרות העמותה.
14. בסוף הדיון העידה הסטודנטית, ואמרה בין היתר, כדלקמן:
- "למדתי את השיעור הכי חשוב בחיי, שצריך להתחשב, להסתכל על הדברים לפני לפרסם או לדבר או לשתף. להתחשב, אולי זה יפגע ברגשות של אחרים, אולי זה יציק לאנשים, אני יודעת שיש אנשים שיש להם חברים או בני משפחה מקרבה ראשונה שנחטפו, מתו, נרצחו במלחמה הזאת, או כל הסיטואציה שנמצאים יד ביד במדינה הזאת. פרסום כזה יכול להשתמע משהו אחר. יכול להשתמע כמשהו שכן הזיק לאחרים. למרות שאני לא התכוונתי לפגוע באף אחד, אני הבנתי שפגעתי באנשים שהם קרובים לנו, חברים, עמיתים בפקולטה שאני יושבת איתם יום ביום, יושבת איתם ברחבה, לומדת איתם, שותפים שלי, והבנתי את משמעות הדבר. הבנתי שיש אנשים שכן נפגעו ממה שפרסמתי, וזה ממש כואב לי. ... אני חושבת שלא פחות מזה, אני גם סבלתי. סבלתי מהתקופה הזאת שהיא תקופה ממש ארוכה... נחקרתי ונעצרתי, חוויית המעצר הייתה החוויה הכי משפילה שעברתי בחיי. ... לדעתי מה שעברתי לא היה פשוט. אני עדיין מתמודדת עם זה, זה לא הסתיים. כי אני עכשיו בהליך משפטי מול הטכניון, מול המוסד האקדמי שאני לומדת בו, ואני מעוניינת כן להמשיך ללמוד בו. ... כל הסבל הזה לא רק אני, אני מודעת ומבינה שיש אנשים סובלים לא פחות ממני, אבל יש פה סבל נפשי שאני חווה וסבל חברתי, אני שילמתי גם מחיר חברתי. מחיר חברתי מבחינת שפרסמו עליי כל מיני דברים, תמונות, אישי, שם אישי, שם המשפחה, התואר שאני עושה. אני אפילו לא יכולה להסתובב במקום ציבורי. עכשיו כשבאתי לטכניון בקמפוס, הרגשתי לא נעים. אני מרגישה פחד ואימה... אני עכשיו, אם אני אפרסם משהו או אדבר משהו, אני אתחשב מה אחר יכול שיבין את המשפט הזה, אולי אני אפגע ברגשות שלו או בבני המשפחה שלו או במה שקרה. אני עכשיו מסתכלת על זה אם הייתי, בספק אחד שאני כן אפגע במישהו, ברגשות שלו, בהחלט לא הייתי מפרסמת, למרות שהכוונות שלי לא היו לפגוע באף אחד. אבל בסופו של דבר, אני הפקתי מסקנות והגעתי למצב, כן, אני פגעתי ברגשות של אחרים. ... ניסיתי לתקן, לומר, יצאתי לרשתות החברתיות, למשל עשיתי מאמרים כדי להסביר. כי אף אחד לא שאל אותי, "למה התכוונת? מה הפרסומים שלך היום? למה פרסמת?" גם סטודנטים וגם חברים שלי בטכניון לא שאלו. ... אני באתי ממשפחה של שמונה אנשים, ארבעה מהם סטודנטים באוניברסיטה, במדינה הזאת. ... ואימא שלי ואבא, הם אנשים ממש פשוטים, אבל קידמו אותנו כן ללכת לתארים אקדמיים. שהדרך היחידה כדי שנתפתח ונתרום ונעשה הכול, וגם מבחינה כלכלית, אני באתי ממשפחה שאבא עם נכות פיזית ואימא עובדת, מטפלת בקשישים, והיא קידמה אותנו לעבוד קשה, להתפרנס לבד. ... ובגלל זה אני באתי לתואר כזה, תואר של הייטק שיספק לי אחר כך גב כלכלי. עברו שלוש שנים בטכניון, זה לא פשוט, לא פשוט ללמוד, כולנו יודעים מה זה ללמוד בטכניון. ... תמיד כיבדתי, כיבדתי מישהו שיושב לידי, הייתי משוחחת איתם, שולחת הודעות שאני מעריכה מישהו שעושה, מרצים כן נוכחת תמיד בהרצאות, שואלת, מתעניינת, כי היה ממש אכפת להיות. ולהיות שם זה אומר שבסופו של דבר

אישה שנמצאת בהייטק... אני הייתי מתנדבת בשביל להיות מודל לחיקוי לבנות שהן ממש קטנות... אני תכנתי לסיים את התואר הזה אחרי שנה וחצי, אני עכשיו הייתי אמורה להיות בשנה ד'. ... אני רואה את עצמי מיום אחרי התואר, שאני מהנדסת, נמצאת בחברה, נותנת תרומה לחברה, כמו שהייתי תמיד, כמדריכת פסיכומטרי, כמדריכה למתמטיקה, כמנהלת פרויקט... אני רוצה כאילו לעשות הכול, כן, אני רוצה גב כלכלי, אני רוצה להיות מהנדסת, אבל בסופו של דבר לתרום לחברה שלי, להביא את כל הידע שרכשתי ולהחזיר אותו לחברה, חברה ישראלית שהיא חלק ממני, כערבים וכיהודים. לעולם לא הפרדתי, זה ערבי, זה יהודי. אני הייתי תמיד נוכחת כנציגה בפקולטה, בימים פתוחים, בואו ללמוד במסלול הזה, [...]. ... להיות בת בכורה שהיא דתיה, שנמצאת עכשיו בטכניון, באה מכפר, עם כל האתגרים הנמצאים בפניה, זה גם לא מובן מאליו. ... הייתי ילדה קטנה ורוצה ללמוד בטכניון. כיוונתי בשביל זה. עשיתי הכול. ציונים, פסיכומטרי, שיעורים, בגרויות, והשגתי הישגים, ציונים כדי להגיע שם, אני בשנה האחרונה, אני לא מתעצלת, אני רוצה להמשיך את הדרך. הדרך של להיות מהנדסת, להיות נוכחת באקדמיה, להיות חלק משמעותי בחברה. ... ברור שהלימודים ממש חשובים. חשובים לי, לא רק לי, למשפחה שלי, לחברה. במיוחד לסטודנטים שאני מלמדת בכפר, בפסיכומטרי, במכון. גם כואב לי שאני מקדמת אנשים, כן, ואני אמשיך לקדם אנשים לבוא לאקדמיה, לטכניון, ללמוד שם. אך אחר כך, אחר כל מה שנעשה, אני הולכת לעבודה עם קשיים. את אומרת לאנשים: "תבואו לאקדמיה" אבל את נתקעת, אני שלושה חודשים נתקעתי באותה נקודת זמן. התוכניות העתידיות שלי התבלגנו. אולי אני אהיה מהנדסת, אולי אני אסיים בתואר, אולי לא, אולי לא יתנו לי את האפשרות הזאת. ...מהוועדה ממתינה לתשובות, ממתינה להחלטות, ממתינה מבחינת סיימתי מעצר בית, ממתינה לחזור לחיים שלי... אני בתהליך פסיכולוגי, כי חוויית המעצר, החקירה, כל ההודעות שקיבלתי, האימונים... לדעתי אני שילמתי מחיר ממש גבוה. התקופה הזאת היא עונש קשוח. ... בסך הכול אתה צריך להוכיח שאתה בן אדם. מעולם לא דמיינתי לעצמי שאני צריכה להוכיח, שילמתי מחיר, ואני אשלם. גם החזרה לטכניון לא תהיה פשוטה. אך למרות כל הקשיים האלה והדברים, אני כן רוצה להמשיך את הדרך. אני חוזרת [שם חסוי] חדשה... מבינה שאי אפשר להיות ספונטני, עכשיו שתדבר, תפרסם, תעשה הכול, אתה צריך להתחשב ברגשות של האחר. גם המלחמה הזאת שינתה הכל. אבל אני חוזרת לרגע הראשון, שחלמתי, חלמתי להיות סטודנטית במוסד הזה שמדורג עולמית מהראשונים בעולם, חלמתי על זה. עבדתי קשה כדי להגיע למוסד הזה. לדעתי מה ששילמתי עד עכשיו מבחינת מחיר ותקופה וסבל נפשי וגם חברתית, ואפילו ההרגשה והביטחון, אני מקווה שזה יסתיים."

לאחר שאלות בית הדין הוסיפה: "אם צריך שעוד פעם אני אתנצל ואגיד שאני כן פגעתי ברגשות של האחרים, אני שוב אתנצל."

דיון וגזר דין:

15. בסיכומה של הכרעת הדין המפורטת כתבנו כדלקמן (סעיפים 60-63):

"**צירופם של הדברים יחד** – מועדי הפרסומים, תכנם, העובדה כי לא מדובר בפרסום אחד אלא בשני פרסומים, בתאריכים שונים, הדגל שאין כל קשר בינו לבין [...], צילום הנוף של מפרץ חיפה שאין לו קשר לבישול, ההסבר המיתמם שלא הובאה כל ראייה לתמיכה בו, מחיקת ההתכתבות, הימנעות מהצגת הקבוצות אליהן נשלחו הפרסומים, וכן הלאה – **מביא לדעתנו למסקנה יחידה**, כי מדובר בפרסומים התומכים ו/או מזדהים עם ארגון הטרור חמאס, ולפיכך מהווים עבירה של

התנהגות שאינה הולמת סטודנטית, במעשה שנעשה בזיקה להיותה סטודנטית בטכניון. ... פרסומיה של הסטודנטית זכו לפומבי באופן נרחב, הן בקמפוס, הן בתקשורת הארצית ואף בתקשורת העולמית. הדברים שהסטודנטית הדהדה החוצה, בהיותה סטודנטית בטכניון, פגעו באופן מהותי בקוד הטכניון. ... סטודנט סביר יכול היה בנסיבות העניין להיות מודע לטיב המעשה, ולדעת כי מדובר בפרסומים שנוגדים את ערכי הטכניון (לשון ממעיטה ומקלה), פוגעים בקהילת הסטודנטים, משבשים את מרקם החיים המשותפים בטכניון, פוגעים בכבוד הטכניון ומהווים התנהגות שאינה הולמת".

16. המעשים בגינם הורשעה הסטודנטית הם קשים וחמורים, על אחת כמה וכמה כשאנו מצויים באחת משעותיה הקשות ביותר של מדינת ישראל. אין אדם במדינתנו הקטנה שהמלחמה הארוכה שנכפתה עלינו לא נגעה בו, או בה. כפי שכתבנו כבר, גם בדלת אמותיו של הטכניון התערערו מן היסוד סדרי החיים האקדמיים, וסדרי החיים בכלל.

17. מטרת הענישה בדין המשמעתי אינן זהות למטרות הענישה בדין הפלילי. ראו למשל פרשת חרמון,² בה נידונה שלילת רישונו של עורך דין שפשע. נקבע שם כי תכליתו של הליך המשמעת מתמקדת בהעברת מסר ציבורי. הליך המשמעת שם לנגד עיניו את המטרות שלשמן הוקם הגוף (באותו עניין לשכת עורכי הדין). דין המשמעת מבקש לבחון אם דופי מוסרי שדבק במעשיו של אדם פוסל אותו לתקופת זמן או לצמיתות מלהשתייך לאותו גוף/ לעסוק במקצוע. לענישה המשמעתי תכלית בשמירה על התדמית הראויה של המערכת המקצועית ועל התפקוד הראוי של העוסקים במקצוע. דין המשמעת נועד להציב מערכת נורמות אשר תבטיח רמת התנהגות נאותה. על החבר בגוף לעמוד בנורמות התנהגות הולמות לא רק בתחום מקצועו, אלא גם בדרך התנהגות בכל מישורי החיים. מטרתו העיקרית של הדין המשמעתי אינה להעניש את העבריין, אלא לקבוע באיזו מידה הוא עודנו ראוי לאמון הציבור בעיסוקו המקצועי.

וראו גם פרשת אשואל,³ שדנה בענישה משמעתי של עובדי מדינה, שם נפסק בין היתר כלהלן (עמ' 926, 928, ההדגשות הוספו):

"וכך נאמר מפי השופט זמיר בעש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' כתב [1], בעמ' 93:

"...המשקל שראוי לייחס לנסיבות שבהן בוצעה העבירה הפלילית, וכן גם המשקל שיש לייחס לנסיבות האישיות של הנאשם, פוחת בדין המשמעתי. בדין המשמעתי, אמצעי המשמעת אמור לשמש אמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה: התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא, כאמור, למנוע פגיעה משמעותית בתפקוד של שירות המדינה או בתדמית של שירות זה, שכן תדמית ראויה היא תנאי הכרחי לפעילות תקינה של השירות".

...אשר-על-כן בבואו להטיל אמצעי משמעת יבחן בית-הדין, בין היתר, אם אמצעי המשמעת המוטלים יוצרים הרתעה מספקת בקרב עובדי המדינה".

... תכליות הדין המשמעתי, עקרונות הענישה בדין המשמעתי ואופייה המיוחד של העבירה הנדונה מחייבים תגובה מניעתית הולמת, אשר תרתיע עובדים אחרים מביצוע אותה עבירה".

² על"ע 2531-01 חרמון נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בתל-אביב-יפו, נח(4) 55 (16.3.2004).
³ עש"מ 7111-02 נציבות שירות המדינה נ' אשואל, פ"ד נז(1) 920 (12.1.2003).

18. בהטעמה לעניינו, יהיה זה ראוי ראשית לציין מהן אותן מטרות לשמן הוקם מוסד הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל. יפים לעניין זה הדברים שציטטה התביעה לעיל מפי נשיא הטכניון, שנאמרו כאמור בשנת 2021, סמוך לאחר אירועי שומר חומות (ראו סעיף 5 לעיל). מפאת חשיבותם נביא אותם שוב כעת:

"...בתפקידו האחר של הטכניון כגורם ממתן המרפא את שסעי החברה. מאז הקמתו חרט הטכניון על דגלו את השוויון, המתינות והסובלנות. במשך כמאה שנה הקפיד על זהות א-פוליטית והעניק לסטודנטיות ולסטודנטים הזדמנות לחיות וללמוד באווירה של סובלנות, שוויון וכבוד הדדי מתוך מחויבות חברתית".

נחזור ונצטט גם את הדברים שצוטטו בהכרעת הדין (סעיף 21), מתוך חזון הטכניון לבוגריו (ההדגשות הוספו):

"...להיות מסוגלים לקבל החלטות ולנווט את הספינה מתוך הבנת המורכבות, היכולת לשקול ערכים מתנגשים, מתוך הבנת ההקשר החברתי-תרבותי-כלכלי הרחב, ומתוך יושרה פנימית, מקצוענות ותחושת מחויבות לקהילה. הם צריכים להיות מסוגלים ליזום, ליצור, להוביל מהלכים, ולהוות סוכני שינוי במקום הם פועלים. מעבר לכך, אנו רואים בחינוך כזה חלק מהאחריות החברתית והמשימה הציבורית של הטכניון".

19. הנה כי כן, הטכניון לא נוסד רק לצורך הכשרת מהנדסים. ות ומדענים. הוא שם לעצמו מטרה גם לחנך דורות של סטודנטים וסטודנטיות לאחריות חברתית במדינת ישראל, לסובלנות, לכבוד הדדי, להוות סוכני שינוי. גזר דין זה נועד להעביר מסר ציבורי לכלל הסטודנטים. ות, בדבר התדמית הראויה של הטכניון ובוגריו. הטכניון מצפה ודורש מהסטודנטים. ות הלומדים. ות בו ובבוגריו, להתנהגות מוסרית לא רק במישור האקדמי, אלא גם, וקודם לכל, התנהגות ראויה בין בני אנוש. מובן לכל בר דעת כי פרסום התומך או מזדהה עם ארגון טרור אינו התנהגות ראויה או מוסרית. פרסום כזה פוגע בתדמיתו של הטכניון, בבוגריו, בסטודנטים הלומדים בו, בעובדיו, במרקם היחסים של קהילת הטכניון. הוא פוגע בתדמית המוסד, וכן בתפקוד המוסד. הוא פוגע גם באמונו של הציבור שמשמש בשירותים של בוגרי ובוגרות הטכניון, באמונם של מועמדים. ות שחולמים. ות ללמוד בטכניון, ובאמונם של מי שתורמים. ות כסף לטכניון לצורכי מחקר ופיתוח.

20. אמצעי המשמעת שהחלטנו להשית על הסטודנטית נועדו לשמש כאמצעי מניעה, וליצור הרתעה בקרב סטודנטים. ות בטכניון, לבל יבצעו עבירות דומות לעבירות אותן ביצעה הסטודנטית.

21. המסר היוצא מבית דין זה הוא ברור: אנושיות קודמת למקצועיות. סטודנטית בטכניון חייבת לקיים נורמות התנהגות אנושיות בסיסיות, לשמור על אווירה מכבדת של סובלנות, שוויון, כבוד הדדי וכבוד למוסד. הזכות לשהות וללמוד בטכניון מותנית בכך.

22. בצד הדברים האלה, לקחנו בחשבון גם את כמות הפרסומים ותוכנם. שקלנו גם את הנסיבות האישיות שהביאה בפנינו הסטודנטית. בהקשר זה יוער, כי הסטודנטית לא הציגה בפנינו מסמכים כלשהם בדבר מצבה הכלכלי, שלה או של הוריה, בדבר מצבה הנפשי והטיפול הפסיכולוגי לו טענה, בדבר האיזמים שלכאורה קיבלה. היא אף בחרה שלא להעיד אף אחד מחבריה לספסל הלימודים.

23. טרם סיום נעיר, כי התביעה ביקשה לפרסם את פסק הדין בציון שמה המלא של הסטודנטית. אף על פי שכפי שצוין ע"י התביעה, הסטודנטית אכן התראיינה בגלוי לכלי תקשורת רבים, בארץ ובעולם, החלטנו פה אחד שלא לחרוג ממנהגו של בית דין זה, ולא לפרסם את שמה.
24. סיכומו של דבר, לאחר ששמענו בקשב רב את טענות הצדדים ושקלנו את מכלול השיקולים, החלטנו ברוב קולות (פרופ"א יהודה פינצ'ובר ופרופ"ח עוז גזית), להשית על הסטודנטית את העונשים הבאים:
- א. **הרחקה בפועל מלימודים בטכניון למשך שנתיים – תשפ"ד, תשפ"ה** (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
 הסטודנטית תוכל לשוב ללימודים בטכניון בתשפ"ו.
- ב. **הגבלת כניסה לכל תחום הטכניון למשך שנתיים – תשפ"ד, תשפ"ה** (לפי סעיף 12.9 לתקנון).
- ג. **הגבלת כניסה למעונות הסטודנטים לצמיתות** (לפי סעיף 12.9 לתקנון).
- ד. **הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לחמש שנים, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.5 או 4.19 לתקנון** (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).
25. בדעת מיעוט, השופטת גב' לוטם ערבה סברה כי יש לקבל את עמדת התביעה ולהרחיק את הסטודנטית מלימודים בטכניון לצמיתות. בשעתה הקשה ביותר של מדינת ישראל, בחרה הסטודנטית לפרסם את התכנים הקשים שפרסמה. ציבור הטכניון ראוי לסביבה שמגנה מכל וכל גילויי אהדה או הזדהות עם טרור. הרחקה לסמסטרים קצובים, כפי שנוהג בית דין זה לצורך שמירה על טוהר אקדמי, אינה מפגינה את שאט הנפש הרבה מן הפרסומים. חמור מכך, היא אינה מגינה על המרקם החברתי בטכניון, ובפרט על הסטודנטים. ות שנפגעו בגוף ובנפש, סטודנטים. ות שאיבדו את היקרים. ות להם, ומשרתי ומשרתות המילואים. סטודנטית שהורשעה על ידי בית הדין המשמעתי בהתנהגות בלתי הולמת, בשל פרסומים המביעים הזדהות עם ארגוני טרור, לא ראוי. להימנות על בוגרי ובוגרות הטכניון.

גב' לוטם ערבה

פרופ"ח עוז גזית

פרופ"א יהודה פינצ'ובר

